

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Merksplas Schaddekot (fase 3). Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
J. Hagen

Colofon

Titel: Merksplas Schaddekot (fase 3). Archeologienota.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Julie Hagen

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 422

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Pulsebaan 52, 2240 Pulderbos

Publicatiedatum: Maart 2021

Publicatieplaats: Pulderbos

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

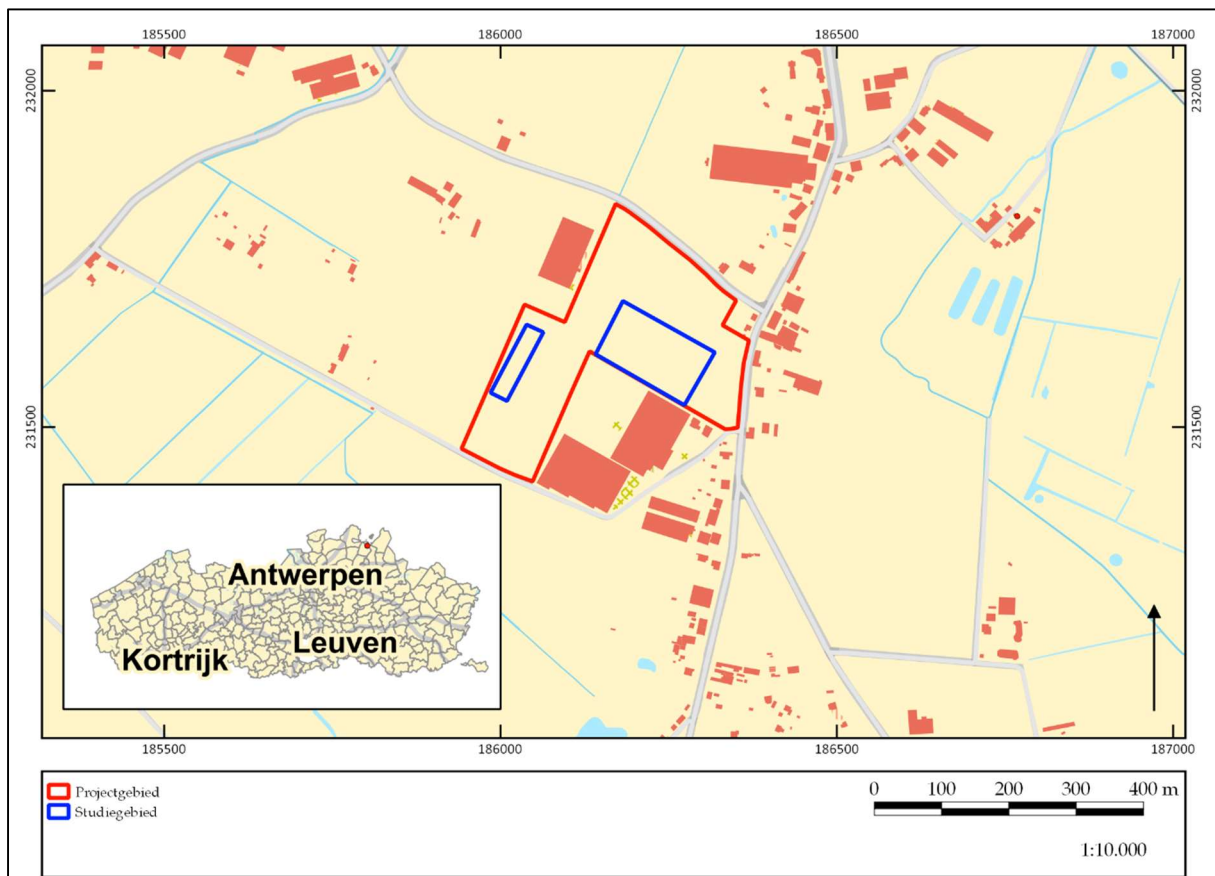
Deel II. Programma van Maatregelen

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
2. TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	6
3.1 SAMENVATTING EN IMPACT GEPLANEDE WERKEN	6
3.2 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	6
3.3 AANBEVELINGEN	7

1 Inleiding

Het projectgebied is gelegen aan de Schaddekot in Merksplas (gemeente Merksplas, provincie Antwerpen). Het omvat twee percelen, waaronder 409B en 409D. In het zuiden grenst het aan de Schaddekot, in het oosten aan de Lipseinde en in het noorden aan de Strikkeweg. Ten westen van het projectgebied loopt de Schaddekotloop die een noordwest-zuidoost oriëntatie heeft en in de Noordermark uitmondt. Het gaat om een onbebouwd gebied met een oppervlakte van ca. 77.000 m², waarvan het effectieve projectgebied 16.520 m² groot is. De opdrachtgever plant het gebied te voorzien van twee nieuwe serres (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding projectgebied (rood) en het studiegebied (blauw).

©LARES

2. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Merksplas Schaddekot
Ligging	Schaddekot 5, 2330 Merksplas
Kadastrale gegevens	Merksplas, sectie B, 409B en 409D
Bounding Box	X 185941.96 Y 231369.10
	X 186369.26 Y 231831.63
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2021B238
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS
	Julie Hagen, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
	Julie Hagen: OE/ERK/Archeoloog/2020/00018
Termijn	Maart 2021
Geplande ingreep	Bouw en aanleg van twee nieuwe serres
Totaal oppervlakte projectgebied	ca. 77.000 m ²
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 16.520 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

3 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

3.1 Samenvatting en impact geplande werken

Het projectgebied was historisch gezien in gebruik als akker. Hierdoor zal de top laag (ploeglaag) van de bodem reeds verstoord zijn, hoewel dit niet heel diepgaand geweest zal zijn. Vanuit de bodemkaart kan vastgesteld worden dat het voormalige gebied bestaat uit plaggengronden, waarbij een dik pakket van heideplaggen en mest op armere (zand)bodems werd verstrooid. Dit zorgde voor een verhoogde vruchtbaarheid van het terrein waardoor akkerbouw mogelijk werd. Tegelijkertijd werd het gebied stelselmatig verhoogd met het dikke vruchtbare pakket en kon het archeologisch bodemarchief beschermd worden. Bijgevolg is de kans op verstoring vrij min.

Het proefsleuvenonderzoek, dat door het VEC in februari 2015 werd uitgevoerd, heeft uitgewezen dat er sprake is van een zone met matig natte lemige zandbodems met een diepe antropogene humus-A-horizont. Deze antropogene humeuze-A-horizont is volgens het dossier een ophogingspakket dat ontstaan is door langdurige bemesting. Deze bevindingen bevestigen de gegevens afkomstig van de bodemkaart.¹

Later, in de loop van de 20^e eeuw, blijft het plangebied onbebouwd en enkel in gebruik als akker- en/of grasland. Deze situatie blijft tot op heden onveranderd.

De opdrachtgever voorziet in de aanleg van twee nieuwe serres met een totale oppervlakte van ca. 16.520 m² in het centrale (409D) en westelijke gedeelte (409B) van het terrein, die op betonnen poeren gefundeerd zullen worden. Deze betonnen poeren worden om de 8 m gefundeerd in stortbeton op vaste, onaangeroerde grond op ca. 80 cm onder het maaiveld. De overige gedeelten van het studiegebied blijven ongeschonden.

3.2 Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het projectgebied zich algemeen gezien in een archeologisch interessante zone bevindt, zoals de talrijke archeologische vondsten in de omgeving aantonen. Anderzijds is reeds een groot gedeelte van het projectgebied onderzocht, waaruit twee keer een negatief advies voor archeologisch vervolgonderzoek werd gegeven en bijgevolg meerdere aangrenzende stukken van het terrein werden vrijgegeven.

Verder hebben de geplande werkzaamheden (bouw van twee serres) een zeer minimale impact op het onderliggende bodemarchief; deze verstoring situeert zich alleen ter hoogte van de poeren van de serres en zijn zeer klein in oppervlak. Hierdoor zullen eventueel archeologische sporen en vondsten nauwelijks verstoord worden.

Verder archeologisch onderzoek op het studiegebied zal vanuit een kosten-batenanalyse dus niet meer informatie opleveren over de menselijke aanwezigheid in deze omgeving. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt hierdoor als laag

¹ Van der Veken 2015.

ingeschat.

3.3 Aanbevelingen

Verder archeologisch vooronderzoek wordt niet raadzaam geacht vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering. Er wordt daarom ook geadviseerd het terrein vrij te geven voor de geplande werken. Er is geen programma van maatregelen opgesteld.